

OPODSTATNĚNÍ PŘÍPRAVY A VEDENÍ PRVNÍHO HROMADNÉHO PALEBNÉHO ÚDERU V PODMÍNKÁCH VOJENSKÉ DOKTRÍNY ČSFR

K těm nejčastěji diskutovaným problémům při vytváření inovací zásad operačního i bojového použití raketového vojska a dělostřelectva je příprava, vedení prvního hromadného palebného úderu a úderu na cíle prvního pořadí. Současné služební předpisy vyčerpávajícím způsobem definují určení úderu, metodiku přípravy a jeho vedení, jakož i charakter objektů a cílů, na něž je připravován. Velitelská shromáždění posledních let obohatila poznání v této oblasti o další nové zásady a nezbytná opatření. Je skutečností, že mnoho podrobností nadále i pro kvalifikovanou veřejnost zůstávalo uměle zastřeno. Rozsah článku přirozeně nedovoluje podrobný rozbor podmínek, ale pochopení podstaty. Cílem prvního hromadného palebného úderu (PHPÚ) bylo v podmínkách válčiště zničit objekty a cíle prvního pořadí (PP), oslabit a ničit hlavní úderná uskupení pozemního vojska. Dezorganizovat protivníkův systém velení vojskům, systémy zbraní, umlčet (ničit) jeho nejdůležitější palebné prostředky s důrazem na vysoce přesné zbraně a dělostřelectvo všeho druhu, prostředky protivzdušné obrany v pásmu průletu vlastního letectva, další důležité objekty protivníka bylo cílem úderu na objekty a cíle PP. Vedení PHPÚ bylo předpokládáno při zahájení agrese v rámci koalice.

Uváděný cíl prvního hromadného palebného úderu odpovídal zásadám i metodice palebného ničení. Plánovaly ho vyšší operační svazy, zpravidla koaličního složení. Účast raketového vojska a dělostřelectva vševojskové armády nebo armádního sboru byla pak zcela logicky orientována ve svém pásmu na ničení cílů prvního pořadí. Metodika přípravy a vedení úderu vycházela přirozeně z tohoto pojetí.

Závažnost faktoru času posunula kompetenci přípravy a vedení až na úroveň evropského kontinentu. Účast blíže nespecifikovaných sil a prostředků válčiště zpochybňovala svým způsobem definovaný cíl obranného opatření. Označení prvního hromadného palebného úderu bylo chápáno především z hlediska času uskutečnění a množství prostředků, které se úderu účastní. Z časového hlediska byl úder na cíle PP ztotožňován s PHPÚ. Objekty a cíle mají specifický charakter počátečního období války. Vycházejí z vojenské doktríny ČSFR,

budou v obranné operaci zpravidla vždy potřeba prostředků na kterémkoli operačním směru vyšší, než poskytují možnosti. S výraznou převahou sil a prostředků protivníka je potřeba počítat vždy, protože je to obecná podmínka pro napadení každým protivníkem.

K odrážení napadení svrchovaného a nezávislého státu je nepochybně nutné vždy plánovat palebné ničení protivníka silami a prostředky, které má v uvedené oblasti ČSA k mání. V souladu s operačními plány budou tyto síly narůstat, ale konečné počty jsou v podstatě známy, neboť jsou dány limitem konvenční výzbroje podepsané koncem minulého roku v Paříži představiteli zúčastněných států.

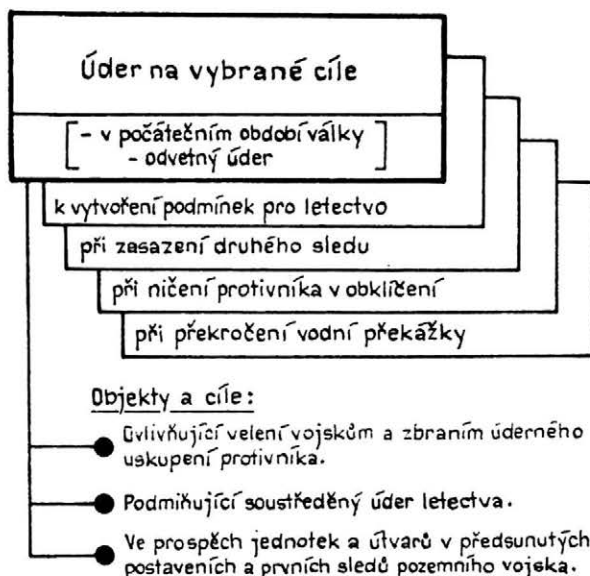
Domnívám se, že záležitosti koalice, blíže nespecifikovaných sil a prostředků válčiště, jakož i jistá pochybnost skutečných cílů prvního hromadného palebného úderu jsou minulostí. Podmínky pro sladěnou účast koalice zanikly. Jsem přesvědčen, že není ani důvodu obranná opatření svrchovaného a nezávislého státu, víc než je potřeba, uměle zamlžovat. Při současném řešení úkolu je nezbytné důsledně vycházet z objektivně dané potřeby, ale také z možností státu a jeho ozbrojených sil. Je nesporné, že v každém uvažovaném případě z množiny objektů a cílů, na něž budeme plánovat palebné ničení, je nezbytné zohlednit a výrazně dát přednost objektům a cílům podle důležitosti. Vedení úderu bude vždy dáno jejich charakterem a zcela konkrétními podmínkami, za nichž je úder plánován. Půjde tedy vždy o metodu výběru. Proto zjednodušení zásad přípravy a vedení, jakož i zohlednění konkrétních podmínek spadá do následujících podmínek.

K plnění operačních úkolů v obranné operaci budeme zpravidla vždy plánovat v souladu s rozhodnutím vševojskového velitele palebné ničení. Plánovat je můžeme podle platné metodiky s nezbytnou úpravou, upřesněním bojových potenciálů, které odpovídají změnám organizačního vnitřního členění, začlenění výzbroje a jejich technickým parametrům. Palebné ničení je prostředkem ke snížení bojového potenciálu protivníka, jeho konkrétního uskupení. Jsou-li vyčerpány možnosti přeskupení, je jedinou možností změny poměru sil. Považuji za účelné jako poměrou součást palebného ničení v libovolném čase plánovat "úder na vybrané cíle". Charakter cílů, objektů by ovlivňovaly především podmínky a stanovený úkol. V praxi to může znamenat, že k odrážení napadení může mít plánovaný "úder na vybrané cíle" podobu úderu na cíle prvního pořadí. Při předpokládané posloupnosti a plnění dalších operačních úkolů může dojít k:

- soustředěnému úderu letectva ČSA,
- udržení prvního pásma obrany,
- udržení druhého pásma obrany,
- vedení sborového protiúderu,
- přechodu do protiútočné operace na zvoleném směru apod.

Při plnění těchto a dalších i nestandardních úkolů bude mít v rámci plánovaného palebného ničení případný "úder na vybrané cíle" zcela odlišný charakter objektů a cílů, které zpravidla vždy určí podmínky přípravy i vedení. Za podpory a vytvoření podmínek pro soustředěný úder letectva to mohou být výlučně prostředky PVO, před zasazením druhého sledu armádního sboru např. protitankové prostředky, u ničení obklíčeného protivníka půjde o ničení objektů a cílů, které určují jeho hodnotu i životnost. Mám za to, že předem stanovený model objektů a cílů, jakým byl v počátku úder na cíle prvního pořadí, vede ke schematismu a brání tvořivému řešení v konkrétní situaci.

Domnívám se, že podmínky pro plánování účasti v prvním hromadném palebném úderu v podstatě zánikem Spojeného velení členských států Varšavské smlouvy již nejsou. Proto jeho další plánování je nemyslitelné. Z přijaté vojenské doktríny ČSFR je zřejmé, že hlavní

Obr.

velení musí naplánovat k odražení napadení palebné ničení protivníka. Jeho součástí v libovolnou dobu, bude-li výhodné, může být příprava a vedení "úderu na vybrané cíle". Jejich charakter a pořadí budou určeny vždy konkrétními podmínkami. Plánování se uskuteční v součinnosti se štáby armádních sborů. Úder na vybrané cíle v počátečním období války může být považován jako odvetný. Účast v "úderu na vybrané cíle" bude určena charakterem objektů ničení a možnostmi vykonavatelů. Nadále je tedy nezbytná účast letectva, raketového vojska, dělostřelectva, prostředků REB a ostatních prostředků podle rozhodnutí vševojskového velitele.

V souvislosti s užitím technického termínu **palebného ničení** uvádím následující názor. Jsem si přirozeně vědom, že vše, co souvisí s rozhodnutím o jeho plánování, struktuře, vykonavatelích a stanovení úkolů ve vztahu ke snížení bojového potenciálu protivníka, je výlučně záležitostí vševojskového štábu a velitele. Platilo a dosud platí, že v protiútočné operaci nebo zasazení sil do protiúderu armádního sboru je plánováno palebné ničení po obdobích. Bojový řád pozemního vojska ve svých ustanoveních podrobně definuje jejich obsah, způsob i podmínky vedení. V tomto okamžiku není podstatné, zda v kontextu přijaté doktríny vyslovené obranného charakteru jsou objektivní podmínky pro jejich neomezenou platnost a uplatnění. Technický termín **palebná příprava zteče protiúderu**, palebná podpora zteče protiúderu ke stanoveným úkolům má své plné opodstatnění. Samotný termín **palebný** chápeme jako obecný, vševojskový, v důsledku toho nadřazený. Jeho součástí z hlediska vykonavatelů je **dělostřelecká příprava, letecká příprava** apod.

V **obrané operaci** jsme však až dosud užívali, podle mého názoru, velmi vykonstruovaného, **nelogického termínu "plnění hlavních palebných úkolů"**, což je v rozporu i s teorií střelby a řízení palby pozemního dělostřelectva.

Vycházím-li z podstaty RVD v protiútočné operaci, protiúderu, plním ve stanoveném čase (období) konkrétní palebné úkoly k ničení protivníka.

V obranné operaci v závislosti na činnosti protivníka plánuji a plním konkrétní palebné úkoly, které jsou také ohraničeny časem - obdobím činnosti protivníka. Rozdíl spočívá pouze v tom, kdo je určující pro vymezení onoho sporného času - období. Možným zjednodušením terminologie by tedy mohlo být následující:

V obraně: (při plnění operačních úkolů)

● úder na vybrané cíle protivníka (v počátečním období války má charakter odvetného úderu),

- období palebného ničení protivníka při přesunech a rozvinování,
- období odrážení zteče protivníka,
- období podpory bránících se vojsk v hloubce obrany,
- palebné ničení protivníka při protiúderu.

Pro protiútočnou operaci, protiúder, zasazení druhého sledu rozlišit období:

- palebného zabezpečení přesunu,
- palebné přípravy zteče,
- palebné podpory zteče.

Obdobně lze zaujmout stanovisko k **palebné protipřípravě**. Rozhodnutí k ní, jako opatření vševojskového velitele na operačních stupních velení, přijímal velitel frontu. Ukládal uskutečnit palebnou protipřípravu v pásmech armád prvního operačního sledu zpravidla na jednom směru nebo styku armád (úkol řízený štábem frontu). Palebná protipříprava obecně může být uskutečněna ke zmaření nebo oslabení úderu hlavního uskupení vojsk. Útok zahajují z výchozího prostoru v hloubce nebo v dotyku s vlastními vojsky. První varianta je možná, bude-li agrese (napadení) zahájena vzdušným úderem, vedeným s předstihem před údery pozemního vojska. Je ale podmíněna dalšími okolnostmi: včasným rozvinutím prostředků palebného ničení, dostatkem věrohodných průzkumných údajů, splněním opatření bojového a speciálního zabezpečení. Druhá uváděná možnost je méně pravděpodobná, je podmíněna přeskupením sil protivníka, zpravidla v důsledku zpomalení zahájené útočné operace. V obou případech je úspěšnost palebné protipřípravy podmíněna dočasným soustředěním sil a prostředků k palebnému ničení. Základním požadavkem je dosáhnout stupně palebného ničení uskupení protivníka v hodnotě : 0,5 (to je snížení bojového potenciálu uskupení protivníka o asi 35 %). Předpokladem k tomu je dosáhnout na kilometr pásma palebné protipřípravy hustoty 30 až 50 jednotkových výpočtových zbraní (Jvz) všech prostředků palebného ničení. Je skutečností a předběžné propočty to dokazují, že nová organizace taková, byť dočasná, soustředění neumožňuje. Jde především o nedostatek prostředků raketového vojska a dělostřelectva, jejich nahrazení jinými vykonavateli palebného ničení je v podmínkách ČSA nemožné.

Lze tedy i zde vyvodit dílčí závěr, že **pro přípravu a vedení palebné protipřípravy nejsou objektivně vytvořeny podmínky. Oslabení vedeného úderu protivníka lze řešit dílčími opatřeními, jako např. úderem na vybrané cíle, zvýšením odolnosti budované obrany, kombinací metod a způsobů boje v obraně.**

Při dodržování zásad přijaté doktríny a snaze zachovat vše, co se v obranné operaci